

Кравченко Е. О.

доктор філологічних наук,

завідувач навчально-наукової лабораторії

«Лінгвоперсонологія та ономастика»,

доцент кафедри загального та прикладного мовознавства і слов'янської філології
Донецького національного університету імені Василя Стуса

УЗУАЛЬНІ ТА ОКАЗІОНАЛЬНІ КОНОТОНІМИ У ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТАХ ВАСИЛЯ СТУСА

Анотація. Проаналізовано конотативні оніми (відконотонімі поетоніми), вжиті в поетичних збірках Василя Стуса «Круговерть», «Зимові дерева», «Веселий цвинтар» та інших. Подано дефініції термінів *конотонім*, *конотонімізація в тексті*, *конотонімна модель*. Твірну базу досліджуваних одиниць розмежовано з урахуванням статусу протоонімів: реальне / вигадане ім'я, інтерлінгвальний / інтралінгвальний конотонім.

З'ясовано, що реалізацію конотативного значення оніма в художньому творі аргументує необхідний і достатній контекст, який доводить непряму референтну співвіднесеність конотоніма. Визначено змістову структуру й функційне навантаження відконотонімічних поетонімів (антропонімів, міфонімів, топонімів тощо) поетичних текстів Василя Стуса. Серед образотвірних і текстотворювальних функцій відконотонімічних поетонімів актуалізовані такі: зображувально-характеризувальна, іронічна, метафорична, оцінювальна, порівняльна, саркастична, характеризувальна й деякі інші.

Доведено, що okazіональні конотоніми (відконотонімі поетоніми) якнайкраще віддзеркалюють особистісний складник лінгвоперсона автора, оскільки перевтілення оніма відбувається в самому тексті, який формує переносне значення. Функційне навантаження, образотвірне й/або текстотвірне призначення відконотонімічних поетонімів залежить від зв'язків і відношень з іншими онімічними одиницями (ідея поетонімосфери), найближчого контекстного оточення, позиції у строфі тощо. З'ясовано, що оригінальна смислова сув'язь імені-контексту виникає завдяки формальній подібності імені-апелятива (-ів) або складників поетонімосфери. Виявлено й проаналізовано індивідуально-авторські перифрази з конотонімами, які «спрацьовують» на смисл цілісності. Зазначено перспективи дослідження відконотонімічних поетонімів: з'ясування мотивів конотонімізації; перехід моноконотонімічних одиниць у поліконотонімічні, okazіональних – в узувальні, непохідні – у похідні; специфіка конотоніма художнього – публіцистичного тексту; розмежування процесів конотонімізації та символізації.

Ключові слова: конотонім, поетонім, протоонім, узувальний – okazіональний, семантика, текст, функція.

Постановка проблеми. Питання щодо розпізнавання переносного значення та уналежнення мовної одиниці до класу конотонімів залишається остаточно не вирішеним у сучасному мовознавстві [1; 2]. Актуальність теми зумовлена, по-перше, ростом зацікавленості до встановлення специфіки «вторинного» власного імені художнього тексту, по-друге, недостатньою вивченістю конотативної сфери інтерлінгвальних

та інтралінгвальних онімічних одиниць, а також мінливістю змістової інформації конотативних онімів у межах окремого літературного твору. Необхідність системного вивчення та розмежування інтерлінгвальних – інтралінгвальних, узувальних – okazіональних конотонімів, виявлення участі відомих власних імен, вжитих у переносному значенні, у формуванні націєтвірної картини світу Василя Стуса підтверджує своєчасність і нагальність наукової праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Г.П. Лукаш слушно зауважує, що процес конотонімізації передбачає «зв'язок двох фактів (або осіб, географічних об'єктів, подій, культурних явищ тощо), усвідомлення такого зв'язку автором і декодування його читачем» [3, с. 6]. Процес конотонімізації відбувається «за умови накопичення достатньої сили конотативного компонента, здатною переважити денотативний» [1, с. 301]. Передумовою конотонімізації названо:

- 1) певну відомість власного імені в соціумі;
- 2) наявність яскравих конотем, що можуть представляти й заступити поняттєвий денотат загальної назви;
- 3) стереотипність і повторюваність ситуацій, здатних «розбудити» таку конотему;
- 4) можливість орієнтуватися на попередньо задіювану модель творення подібної семантичної структури [1, с. 301].

Очевидними формальними показниками переносного значення є такі: написання власного імені з малої літери, в лапках, уживання у формі множини. Реалізацію конотативного значення оніма в художньому творі аргументує необхідний і достатній контекст, який доводить непряму референтну співвіднесеність конотоніма. Такий контекст підтверджує, що переносне значення імені «відбулося» та частина семантики первинного оніма передікована іншому об'єкту (-ам). У нашому дослідженні послуговуємося такими дефініціями термінів: **конотонім** – «вторинна (похідна) пропріальна одиниця, що вживається в переносному значенні й характеризується поліденотатністю»; **конотонімізація в тексті** – «процес перевтілення поетоніма в okazіональне конотативне ім'я, викликаний і уможливлений поетонімогенезом», **конотонімна модель** – «необхідний і достатній контекст упізнавання переносного значення та уналежнення пропріальної одиниці до класу конотонімів» [4, с. 474].

Формулювання цілей статті. Мета й завдання дослідження полягають у встановленні значеннєвої сутності й функційного навантаження конотативних онімів поетичних текстів Василя Стуса. Для досягнення мети необхідно:

- 1) виявити в текстах досліджуваних збірок конотоніми з узувальним / okazіональним значенням;

- 2) установити твірну базу конотонімів;
- 3) з опертям на словники конотативних власних імен з'ясувати семантичне наповнення конотативних одиниць;
- 4) визначити необхідний і достатній контекст конотоніма (конотонімна модель);
- 5) з'ясувати його роль у продукуванні цілісності (тексту).

Об'єктом дослідження стали конотативні оніми різних розрядів (антропоніми, міфоантропоніми, топоніми, міфотопоніми, поетоніми й інші), вилучені з поетичних збірок Василя Стуса. Предмет – змістове й функційне навантаження конотонімів, виявлюване шляхом з'ясування контекстної семантики досліджуваних одиниць.

Виклад основного матеріалу. Суцільна вибірка конотонімів зі збірок Василя Стуса «Зимові дерева», «Круговерть», «Веселий цвинтар» [5], творів періоду 1956–1971 рр., що не ввійшли до збірок [6], засвідчує, що протоіменами конотативних одиниць частіше виступають широковідомі історико-культурні одиниці – вигадані імена міфологічних героїв, літературних персонажів, інших об'єктів давньогрецької та біблійної міфології, реальні імена історичних осіб (*Афродіта, альфонс, атланти, антей, Вавилонська вежа, Голгофа, Едем, Іуда, Крезі*), топоніми (*Африка, Рубікон*). Пор.: *Ми сиділи за пляшкою шампанського / в тихенькому прокуреному кафе, / і вона відчувала себе царицею, / Афродітою <...>* [5, с. 191]; *<...> як жінка, поневажена якимось альфонсом, / гордо витинає важкий живіт* [5, с. 128]; *<...> розлуки рвав, як обривають жили / атланти териконів і тачок, / назбираного вугілья окулки <...>* [5, с. 221]; *І як між кабінетів, між антейів / Я підійду і словом прохоплюсь?* [6, с. 49]; *І хто б прорік, / що вертикаль таких самоподовжень / у Вавилонську вежу перейде, / стійку, як вічність?* [6, с. 155]; *Тобі одвіку лиш Голгофа зичиться, / Немов це не розплата, а мета* [6, с. 193]; *Коли Холодний свині пас / і пах від смороду і поту, / цей поетичний ловелас / вкраїнську оббрехав Голготу* [6, с. 57]; *Старі гріхи епоха душить / і людство душиться, в Едем / даремне прагнучи...* [5, с. 80]; *Світ – «здох старий Іуда, / новий Іуда йде»* [6, с. 210]; *Німі – багаті. / Коли ж вони / Ще й не бачать – / То наче Крезі* [6, с. 187]; *<...> наповнені, наче амфори, / піщаним повітрям морозним / української Африки* [5, с. 108]; *Перейти Рубікон – / це пройти через людні проспекти. / Володимирська. // Рубікон – не важкий. / Рубікон – як мета* [6, с. 116].

Висока репутація історико-культурних імен, що стали твірною основою досліджуваних одиниць, і усталені у світовій культурі конотеми засвідчують інтерлінгвальний характер конотонімів, хоча дані в словниках конотонімної лексики дещо відрізняються. Пор.: узуальний інтерлінгвальний конотативний міфоантропонім *Афродіта* – «цариця краси», «красива жінка» [3, с. 60]; узуальний конотативний літературний антропонім, відомий у ряді мов, *Альфонс* – «1. Чоловік, що живе коштом жінки, знаходиться на утриманні в коханки; <...> 3. Дармод» [7, с. 51]; узуальні конотативні інтерлінгвальні міфоантропоніми *Атлант* – «Людина, сповнена відповідальності за свою справу» [3, с. 53–54], *Антей* – «Герой, що живиться силою рідної землі» [3, с. 44]; узуальні інтерлінгвальні конотативні топоніми *Вавилонська вежа* – «1. Сучасне безладдя, роз'єднаність», 2. «Нагромадження чогось» [3, с. 96], *Голгофа* – «місце страждань, мук, старт» [7, с. 130]; узуальний конотативний міфотопонім із широкою відомістю *Едем* – «квітучий сад, «земний рай» [7, с. 420]; узуальний інтерлінгвальний / інтра-

лінгвальний міфоантропонім *Іуда* – «зрадник» або «лицемір, ханжа, фарисей» [7, с. 198–199]; узуальний конотативний антропонім з інтерлінгвальною конотацією *Крез* – «багач» [7, с. 222]; узуальний інтралінгвальний конотативний топонім із широкою відомістю *Африка* – «спека» [7, с. 71]; узуальний інтерлінгвальний конотативний топонім *Рубікон* – «остання межа, кордон, перехід якого призводить до серйозних наслідків, змін» [7, с. 324].

Певну кількість конотативних онімів текстів В. Стуса уналежноємо до інтралінгвальних мовних одиниць, пов'язаних за походженням:

1) із реальними особовими іменами, загальноприйнятими або відомими в тому чи іншому культурному середовищі (*Абрам, Іван, дантеси*);

2) із топонімами звуженого простору або біографічного контексту Стуса (*Коліма, Сибір / сибіри, Ташкент, магадани, соловки*). Пор.: *На привалі – Цінандалі, / і на тактиці – як сван, / порятуєш, генацвале, / чи Абрам, ачи Іван* [6, с. 108]; *В золотубій золотій Одесі / На хаджибейських протягах сухих / Спились мій крок і перевівся дих, / Затихли постріли нацькованих дантесів <...>* [6, с. 88]; *По довгих роках я добивсь до хати / Від всякої такої Коліми. / І забував про тебе. Гірко, мамо...* [6, с. 162]; *А то – це й хворим підберуть – і на Сибір відправлять маршем* [5, с. 109]; *Йому приємно й боляче. / Під однією сорочкою Коліма і Ташкент* [5, с. 180]; *Ти вже не згинеш, ти двожилава, / земля, рабована віками, / і не скарать тебе душителям / сибірами і соловками* [5, с. 90]; *О краю мій, коли тобі проститься / крик передсмертний і важка сльоза / розстріляних, замучених, забитих / по соловках, сибірах, магаданах?* [6, с. 46].

Сучасні словники конотонімної лексики фіксують такі значення та сферу вживання номінативних одиниць: узуальні конотативні антропоніми з інтралінгвальною конотацією та широким діапазоном вжитку *Абрам* – «Єврей (ірон., нерідко зневажливо)» [7, с. 35], *Іван* – «російська людина взагалі; зі збірним значенням *російський народ*» [7, с. 166], «Проста людина, чоловік із народу» [3, с. 172]; узуальний конотативний антропонім з інтерлінгвальною конотацією *Дантес* – 1. «Убивця поета», 2. «Убивця» [3, с. 136]; узуальні інтерлінгвальні конотативні топоніми *Коліма* – «місце заслання» [3, с. 199], *Соловки* – 1. «Місце заслання»; 2. «Покарання» [3, с. 322], *Магадан* – «місце заслання» [3, с. 215]; узуальні інтралінгвальні конотативні топоніми із широкою відомістю *Сибір* – «заслання, каторга, суворе покарання» [7, с. 332], *Ташкент* – «нестерпна спека, задуха» [7, с. 350], *Соловки* – «заслання» [7, с. 343].

Для відтворення індивідуально-авторської мовної картини світу й установлення експресивно-образного змісту власних імен важливо, що поряд з узуальними конотонімними одиницями у творах Василя Стуса активно використовуються індивідуальні неологізми, які наповнюють новим змістом узуальні конотативні одиниці. Так, наприклад, узуальний конотативний топонім *Коліма* втрачає повторювальну інтегральну сему «місце заслання» та набуває нового переносного значення «пронизливий холод», «мороз» у контексті *Йому приємно й боляче. / Під однією сорочкою Коліма і Ташкент* [5, с. 180], перетворюючись на оказіональний конотонім. Унікальний зміст надається імені *Робінзон*, опосередковано пов'язаному зі значенням конотативного літературного антропоніма, відомого

в ряді мов: «відлюдник; людина, яка добровільно зважилася на відхід від людей, суспільного життя, пов'язаних із ним стресів» [7, с. 320], «відлюдник, самотня людина» [3, с. 302]. Зіставлення чорнових редакцій вірша В. Стуса «Безсонної ночі» з правками: а) *Робінзоном. Їй богу. Ліжко*. б) *Ти ж як палець самотній. Ліжко* [5, с. 231] з остаточним варіантом *Емігрантом. Їй-богу. Ліжко. / І на ковдрі – од вікон – грати. / І подушка моя скуйовджена, / і скуйовджена голова* [6, с. 49] засвідчує реалізацію інтегральної семи імені Робінзон – «емігрант», зумовленої оказіональним значенням відповідного конотоніма, до складу якого входять усталені конотеми «самотність», «відчуження» тощо. Узуальний конотативний антропонім Адам традиційно потрактовується як «першопоселенець» [7, с. 37] або «людина, яка усвідомлює свій зв'язок із Богом» [3, с. 28]. У контексті *Ти – Адам. Журба – твоя коханка, / а земне тяжіння – то любов* [5, с. 72] заактуалізовано оказіональне значення «першовідкривач (Весівту)», «носії неспотвореного погляду на природу, любові тощо».

Естетичний зміст поетичних текстів увиразнюють оказіональні конотоніми, не зафіксовані словниками. Такі онімні одиниці якнайкраще віддзеркалюють індивідуальний, особистісний складник лінгвоперсони автора, оскільки перевтілення оніма в оказіональне конотативне ім'я відбувається в самому тексті, який формує переносне значення. Пор.: *Аустерліц* – «чужий (для України) світ» (*Коли земля повертається від сонця, / ховаючись у тінь капіталістичної сутності тамбережнього материка, / високе небо Аустерліца / чорніє, голубіє, синіє, зеленіє, / а людські очі / виловлюють з цілого спектра, / ніби рибу, втіману на гачок, окремі кольори* [5, с. 221]); *Ікар* – «безстрашна людина», «поборник правди», «пристрасний захисник» (*Хоч-не-хоч – сійся, / поки в краплях зійдеши, / поки синє / обтече Ікарів крило, / поки видним / стане все, що є, що було* [6, с. 233]); *мезозой* – «бездуховність, духовна відсталість», «застій духовного життя» (*І хай нова доба гряде – / в ній мезозою темні душі... [5, с. 80]*); *Нагасакі* – «вселюдська трагедія» (<...> *Наростає грибом над епохою, / Нагасакі й гетто початком* [6, с. 78]); *Святошин* – «Батьківщина, своя країна, свій край» (*Зазираю в завтра – тьма і тьмуца, / тьма. І тьмуца тьма. І тьмуца тьма. / Тільки чорна вода. І чорна пуца. / А твого Святошина – нема* [5, с. 196]); *Туреччини* – «культурна відсталість; країни з відсталими поглядами на культуру, поезію тощо» (*Тремтять, Туреччини. Поети не кроти, / але й тоді, як роблять їх кротами, / їм все видніше з моря і землі* [6, с. 88]).

Суттєво, що узуальні й оказіональні конотативні одиниці функціонують у художньому тексті, тому позначають фіктивні (віртуальні) денотати вигаданого часопростору, співвідносні з реальними / вигаданими об'єктами глобального культурного контексту. Цілком коректною вважаємо думку В.М. Калінкіна щодо терміна **відконотонічний поетонім**, оскільки «конотонім (навіть такий, що належить до міжнародного, інтерлінгвального фонду конотонімії) в літературному творі – це поетонім, який зберіг <...> узуальні чи оказіональні конотеми, але – поетонім» [8, с. 201].

Функційне навантаження, образотвірне й/або текстотвірне призначення відконотонічних поетонімів залежить від зв'язків і відношень з іншими онімними одиницями (ідея поетонімосфери як «ієрархічної системи елементів (поетонімів) завершеного літературного тексту, інтегрованих у різномірні й різ-

норівневі множини, що підпорядковується закону художньої цілісності» [4, с. 478–479]), найближчого контекстного оточення, позиції у строфі тощо).

Так, наприклад, онімна пара **Абрам – Іван** утворює окрему мікросистему поетонімосфери вірша «Грузинському другові» шляхом протиставних відношень **Абрам** («єврей») – **Іван** («російська людина взагалі») і спільної оцінювально-характеризувальної функції. На протиставленні ґрунтується опозиція з відконотонічними поетонімами **Едем** («рай, щасливе місце») – **мезозой** («бездуховність, духовна відсталість»), угрупованими в мікросистему поеми «Потоки». У поетонімосфері вірша «О краю мій, коли тобі проститься...» еквівалентні відношення характерні для «тріади» відконотонічних поетонімів *соловки – сибіри – магадани* через наявність інтегральної ядерної семи «місце заслання» та спільну негативно-характеризувальну функцію.

Реалізація текстотвірної функції відконотонічних поетонімів та актуалізація ідейно-змістової образності художнього цілого відбувається внаслідок співдіяльності імені або низки імен із найближчим – розширеним – контекстом. Зазвичай оригінальна смислова сув'язь виникає завдяки формальній подібності імені – апелятива (-ів). Так, у вірші «Зимові дерева» (*Спочили до дна у роздумах, / наповнені, наче амфори, / піцаним повітрям морозним / української Африки* [5, с. 108]) риманти *амфори – Африки* знаходяться в позиції перехресної рими, закріпленої анафорою та звукоподібністю *фр – фр*. Смислові зв'язки мають опертям означальне, що спричиняє розмаїття відношень між складниками поетонімосфери. У поезії «Ти бачиш – попід часом, попід віком...» смисловий зв'язок імен-римантів *Одесі – дантесів* (сильна звучність) зміцнюється в контекстах рядків: алітеративний повтор *злтз – злт – дс* (*В золотозубій золотій Одесі*) – *зт(х)л – ст(р)л – вн – днтсв* (*Затихли постріли нацькованих дантесів*). Контекст вірша, налаштований на звукоподібність, закріплює смислові відношення перетину між топопоетонімом *Одеса* й відконотонічним поетонімом *дантеси*, забезпечуючи їхню спільну зображувальну, оцінювально-характеризувальну роль у створенні ідейно-художньої образності.

Однією з основних проблем, що впливають із матеріалу дослідження, стає розмежування конотоніма й перифрази. Г.П. Лукаш порівнює перифразу й «конотонімію одного імені»: *козацький Кромвель* – Богдан Хмельницький, *український Сократ* – Григорій Сковорода [1, с. 380–381]. Ймовірно, стабільна (регулярна) співвіднесеність з одним референтом породжує перифразу, до складу якої входить конотонім, тобто конкретний епітет-прикметник / словосполучення з певним (обраним) конотативним онімом → онімна перифраза. Закріпленість за одиничним об'єктом перешкоджає присвоювати образну номінацію іншому референтові, в той час, як конотонім залишається поліденотатним і має право корелювати з безліччю об'єктів.

У досліджених текстах вживається незначна кількість онімних перифраз, в яких реалізоване переносне значення, але всі вони стають надзвичайно виразним засобом поетики імені – тексту. Так, у поеми «Потоки» узуальний інтерлінгвальний конотативний антропонім **Атлант** – «Людина, сповнена відповідальності за свою справу» [3, с. 53–54] – входить до структури індивідуально-авторської перифрази на позначення шахтарів: <...> *розлуки рвав, як обривають жили / атланти*

териконів і тачок, / назбираного вугілля оклунки, – / щось рвало груди ... (окраї землі – / тамтого світу в пекло провисання – / призналися відверто до душі) [5, с. 221]. У вірші «Здалося, я живу в країні мертвих...» онімна перифраза вміщує не зафіксований словниками okazіональний конотативний агонім **Христос** зі значенням «новий Спаситель». Індивідуально-авторська перифраза виконує зображувально-характеризувальну функцію та «спрацьовує» на іронічно-саркастичний смисл цілісності: *Здалося, я живу в країні мертвих. / Христос з зорею жовтня на сорочці / спішить до комендантської години / позамітати всю міську панель* [6, с. 72]. У комплексному тексті В. Стуса вживається повторювальний відконотонімний поетонім **ловелас** («І кулі свист, і рота зашморг...», «Літа! Між вас...»). Традиційне переносне значення узуального конотативного літературного антропоніма (відконотонімного апелятива), відомого в ряді мов, **Ловелас / ловелас** – «франт-спокусник» [7, с. 229], «спокусник, залицяльник, баламут» [3, с. 212]. У поезіях В. Стуса відконотонімний поетонім **ловелас** пересмислюється в метафоричному контексті через ототожнення (уподібнення) з поетичним визначенням часу поета-творця: *Мій ловелас, мій час, мій жаждібний, / пожежний мій, запраглий орґій, / диктаторе словес і рим, / диктаторе ума і серця!* [6, с. 44, 131]. Відомі широкому колу осіб носії імен і, з іншого боку, типові конотонімні моделі передбачають несуперечливе потрактування значення конотонімної одиниці й правильну інтерпретацію перифрази.

Висновки й перспективи. Проведений аналіз поетонімів відконотонімного походження засвідчує:

- 1) високу культурну репутацію імен, що стали джерелами конотонімів;
- 2) переважно усталені у світовій культурі конотеми;
- 3) інтерлінгвальний / інтралінгвальний характер конотонімних одиниць;
- 4) уживання узуальних та okazіональних конотонімів;
- 5) наявність зв'язків і відношень між досліджуваними одиницями як компонентами поетонімосфери;
- 6) високу працездатність імен у створенні образності й цілісності (тексту).

Окрему теоретичну проблему становить дослідження специфіки конотоніма художнього – публіцистичного тексту Василя Стуса, здатність історико-культурного імені підлягати конотонімізації в тексті.

Ще належить з'ясувати складні питання метафоризації, конотонімізації, символізації, узуального / okazіонального вживання конотонімів, виявити причини й умови поширення (інтерлінгвальні / інтралінгвальні) онімів та інше. Окремо слід спинитися на проблемах вивчення «знакових» конотонімних одиниць, що формують ядерну зону мовної картини світу, відбиваючи її динаміку. Потенційна здатність імен розвивати переносні значення не припиняється. Динамічні процеси характеризують перехід моноконотемних одиниць у поліконотемні, okazіональних – в узуальні, непохідних – у похідні. Багато теоретичних питань такої ономастичної універсалії, властивої словниковому складу більшості мов світу, залишаються дискусійними.

Література:

1. Лукаш Г.П. Актуальні питання української конотоніміки : монографія. Донецьк : ТОВ «Видавничо-поліграфічне підприємство «ПРОМІНЬ», 2011. 448 с.
2. Кравченко Е.О. Словник власних імен поетичних текстів Василя Стуса. Т. 1. Вінниця : Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2020. 288 с.
3. Лукаш Г.П. Словник конотативних власних назв. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 392 с.
4. Кравченко Е.О. Поетика зв'язків і відношень імені – тексту – поетонімосфери : дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.15. Київ : Київський національний університет імені Т. Шевченка, 2017. 560 с.
5. Стус В.С. Твори. Т. 1. Кн. 1 : Зимові дерева. Веселий цвинтар. Круговерть. Львів : ВС «Просвіта», 1994. 431 с.
6. Стус В.С. Твори. Т. 1. Кн. 2 : Поетичні твори, що не ввійшли до збірок (1958–1971). Львів : ВС «Просвіта», 1994. 302 с.
7. Отин Е.С. Словарь коннотативных собственных имен. Москва : ООО «А Темп», 2006. 440 с.
8. Калинин В.М. Поэтика онима. Донецк : Юго-Восток, 1999. 408 с.

Kravchenko E. Usual and occasional connotonyms in the poetry texts of Vasyl' Stus

Summary. The analyzed connotonyms (deconnotational poetonims) were used in the poetry collections of Vasyl' Stus “Kruhovert” (“Turnover”), “Zymovi dereva” (“Winter Trees”), “Veselyi tsvyntar” (“The Merry Cemetery”). The definitions of terms *connotonym*, *connotonymization in text*, *connotonym's model* were presented. The formative background of proper names in literary texts was differentiated considering the status of protoonyms: real names / made-up names, interlinguistic / interlinguistic connotonym.

It has been found that realization of connotative meaning in the literary text argues for the necessary and sufficient context which proves the indirect referential correlation of the connotonym. The semantic structure, functional load of the deconnotational poetonims (antroponyms, mythonyms, toponyms, etc.) in the poetry of Vasyl' Stus are clarified.

It has been proved that the occasional connotonyms (deconnotational poetonims) reflect the individual component of the author's linguistic personality since the transformation of the onym occurs in the text itself that forms a metaphorical meaning. The functional load, figurative, actualization of text, text-building destination of the deconnotational poetonims depends on connections and relationships with other onymic units (the idea of the poetonimosphere), the closest context, position in the strophe, etc. It has been found that the original semantic connection of the name – the context arises due to the formal similarity of the name – the appellative (appellatives) or components of the poetonimosphere. The individual author's paraphrases with connotonyms that “work” for the meaning of integrity were analyzed. Prospects for the study of deconnotational poetonims (explicitation of the motives of connotonymization, the transition of monoconnotem units to polyconnotem ones, usual ones – to occasional ones, non-derivatives – to derivatives, the specificity of the connotonym of literary texts – public texts, the delimitation of the processes of connotonymization and symbolization) are indicated.

Key words: connotonym, poetonym, protoonym, usual – occasional, semantics, text, function.